Nacionalna studija o stanju nefinancijskog izvješćivanja u Hrvatskoj

Za 2017. i 2018. godinu

IDOP
INSTITUT ZA DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

UN GLOBAL COMPACT
Network Croatia

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

pwc

SADRŽAJ

- Što je nefinancijsko izvješćivanje?
- Zakonski okvir nefinancijskog izvješćivanja
- Pojašnjenje osnovnih kategorija poduzetnika u nefinancijskom izvješćivanju (obveznici i neobveznici)
- Prednosti nefinancijskog izvješćivanja
- Povezanost nefinancijskog izvješćivanja s ciljevima COR-a (ili SDGs)
- Analiza pokrivenosti zakonski propisanog sadržaja nefinancijskog izvješća

Dubrovnik, Photo by Lee Jeffs on Unsplash

Važnost nacionalne studije

Analiza usklađenosti NF izvještaja sa zakonskim okvirom i predloženim smjernicama za nefinancijsko izvještavanje

1
USKLAĐENOST

2
DRUŠTVO

Zadovoljavanje visokih očekivanja društva i smanjenje negativnih eksternalija u poslovanju.

Pomoći ulagačima u donošenju odluka u vezi s održivim financiranjem u Republici Hrvatskoj.

4
INVESTICIJE

3
PODRŠKA

Podrška prilikom usklađivanja poslovanja s provedbom europskih okolišnih i društvenih politika.

Nefinancijsko izvješćivanje

Predstavlja izvješćivanje o informacijama vezanim za razvoj, poslovni rezultat, položaj poduzetnika te učinke njegovih aktivnosti koje se odnose na okolišna, društvena i kadrovska pitanja, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi s podmićivanjem.

Plitvička jezera, službena web stranica JUNP Plitvička jezera

Nefinancijsko izvješćivanje

Sadržaj nefinancijskog izvješća definiran je člankom 21.a Zakona o računovodstvu (Narodne novine, br. 78/15, 120/16 i 116/18, dalje ZOR) te treba sadržavati:

- Kratak opis ESG* poslovnog modela poduzetnika.
- Opis politika poduzetnika u vezi s ESG pitanjima, uključujući postupke temeljite analize koji se provode.
- Rezultate poduzetih ESG mjera.
- Nefinancijske ključne pokazatelje uspješnosti važne za određeno poslovanje.
- Osnovne rizike povezane s ESG pitanjima, koji se odnose na poslovanje poduzetnika, uključujući njihove poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzročiti negativne učinke, te način na koji poduzetnik upravlja ESG rizicima.

*ESG engl. *environmental, social, governance*

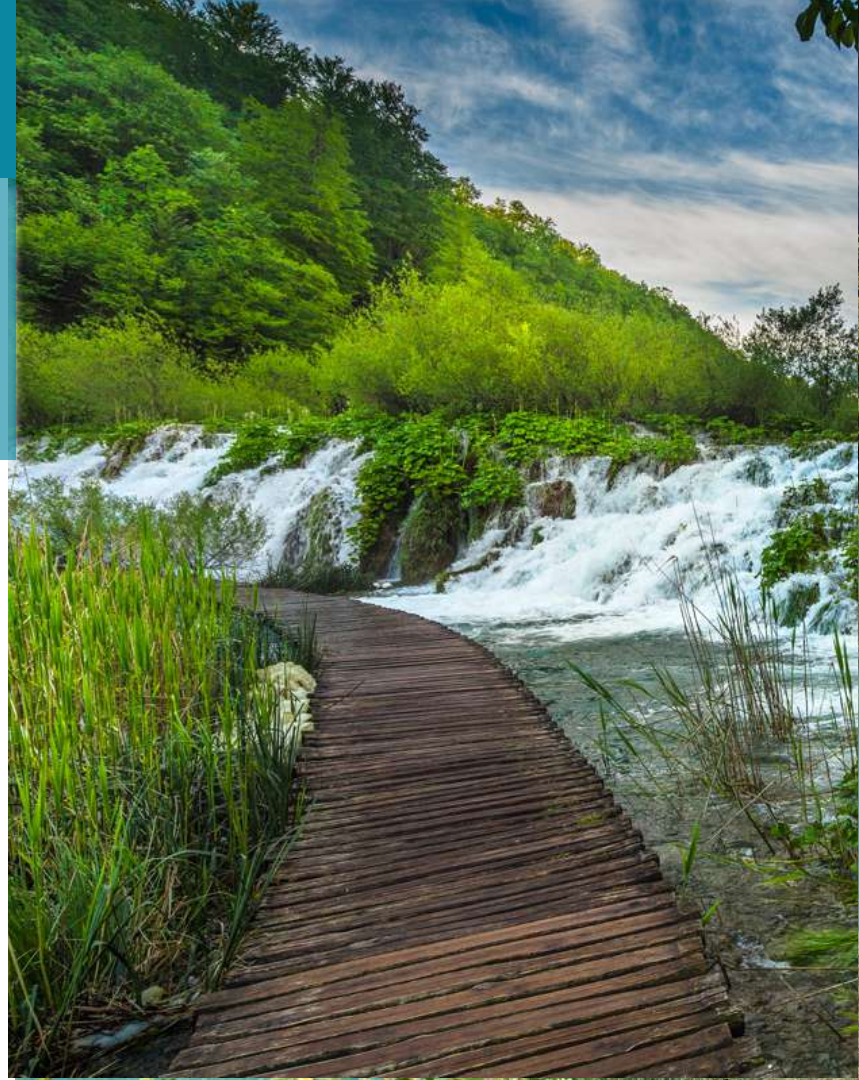

Plitvička jezera, službena web stranica JUNP Plitvička jezera

1.1.2017. krenula obveza nefinancijskog izvještavanja u Europskoj uniji

Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa (dalje Direktiva) dio je šire inicijative Europske unije o društveno odgovornom poslovanju koja uključuje povećanje transparentnosti kroz dosljedan pristup izvješćivanju te podržavanju pametnog, održivog i uključivog rasta [1] u ostvarivanju ciljeva Europske unije do 2020. godine.

Direktiva se prvenstveno odnosi na objavljivanje nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa, u pogledu nefinancijskog ili izvješćivanja o društvenoj odgovornosti.

Određenim velikim poduzetnicima i grupama od javnog interesa uz sastavljanje financijskih izvješća propisana je obveza objavljivanja i drugih izvješća:

(1) nefinancijskog izvješća,
(2) izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i
(3) izvješća o plaćanjima javnom sektoru.

[1] Rezolucije unutar kojih se nalaze spomenute inicijative Europske unije prihvaćene od strane Europskog parlamenta su Corporate Social Responsibility: accountable, transparent and responsible business behaviour and sustainable growth te Corporate Social Responsibility: promoting society's interests and a route to sustainable and inclusive recovery.

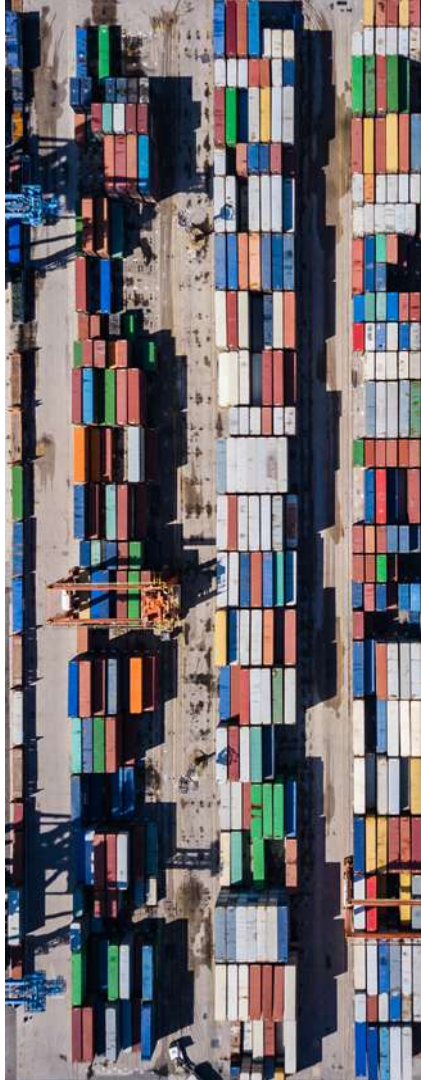

Rijeka, Photo by Mauro Licul on Unsplash

Nefinancijsko izvješće - način sastavljanja

Nefinancijsko izvješće poduzetnik uključuje u izvješće poslovodstva, a poduzetnicima je ostavljena mogućnost izbora i ostalih opcija objavljivanja nefinancijskog izvješća predviđenih Direktivom 2014/95/EU .

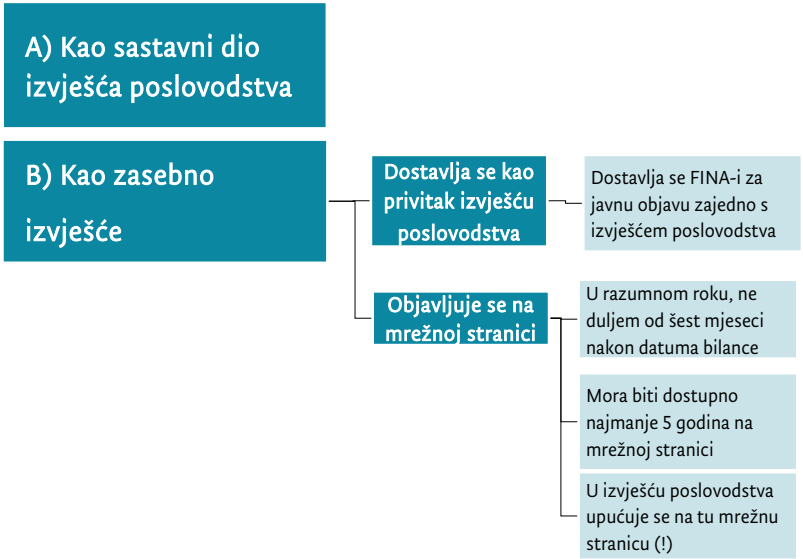

Izvor: Direktiva 2014/95/EU, čl. 19.a stavak 4.

Grafički prikaz godišnjih izvještaja određenih velikih poduzetnika i grupa

Izvor: RRIF br. 12/15. str. 46, Markota Vukić

Obveznici sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih informacija

Veliki poduzetnici

Poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta:
- ukupna aktiva: 150.000.000,00 kuna
- prihod: 300.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine: 250 radnika.

Prosječan broj zaposlenih veći od 500

Financijske institucije

Banke, štedne banke, stambene štedionice,
institucije za elektronički novac, društva za osiguranje,
društva za reosiguranje, leasing-društva, društva za upravljanje UCITS fondovima, društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, UCITS fondovi, alternativni investicijski fondovi, mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, mirovinska društva koja upravljaju dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dobrovoljni mirovinski fondovi, obvezni mirovinski fondovi te mirovinska osiguravajuća društva, društva za dokup mirovine, faktoring-društva, investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja

Subjekti od javnog interesa

Poduzetnik koji je osnovan sukladno propisima Republike Hrvatske i čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište bilo koje države članice kako je određeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala

– trgovačka društva i druge pravne osobe obuhvaćeni odlukom o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koju donosi Vlada Republike Hrvatske sukladno zakonu kojim se uređuje upravljanje državnom imovinom, osim pravnih osoba koje vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje u skladu s propisima kojima se uređuje proračunsko računovodstvo ili računovodstvo neprofitnih organizacija

– trgovačka društva, koja samostalno ili zajedno sa svojim ovisnim društvima tijekom prethodne poslovne godine ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:

- zapošljavaju prosječno više od 5000 radnika tijekom poslovne godine u Republici Hrvatskoj
- imaju aktivu veću od 5mlrd kuna na zadnji dan poslovne godine.

Obveznici sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih informacija

Prema odredbama ZOR-a, obveznici sastavljanja nefinancijskog izvješća su subjekti od javnog interesa koji su ujedno i veliki poduzetnici i imaju više od 500 zaposlenika.

Poduzetnik koje ima manje od 500 zaposlenika nije obveznik Direktive, međutim, ukoliko je poduzeća dobavljač poduzeća obveznika nefinancijskog izvješćivanja, postoji mogućnost da će trebati sastavljati izvješće i priložiti ih kupcu.

Drugi dionici, kao primjerice investitori, sada imaju pravo, pozivajući se na Direktivu, tražiti detaljnije nefinancijske informacije.

U Hrvatskoj je ukupno za 2017. godinu bilo 67 obveznika, a u 2018. godini bilo je 69 obveznika sastavljanja nefinancijskog izvješća.

61 poduzetnik obveznik NFI je predalo izvješće o nefinancijskom izvješćivanju, dok je 13 poduzeća dobrovoljno prihvatilo obvezu nefinancijskog izvješćivanja.

74 poduzeća

Uključeno u analizu nefinancijskog izvješćivanja**

61 obveznika

13 dobrovoljnih

**U studiju nisu uključena društva u postupcima likvidacije, stečaja ili ostalim sličnim postupcima, te koji FINI radi javne objave nisu dostavili dokumentaciju iz članka 30. stavaka 2., 3. i 4. Zakona o računovodstvu.

PRIMARNE PREDNOSTI NEFINANCIJSKOG IZVJEŠĆIVANJA

LAKŠI PRISTUP KAPITALU

Investitori i oni koji trguju na burzama, prilikom donošenja odluka o ulaganjima, sve više uzimaju u obzir okolišne i društvene utjecaje te način upravljanja rizicima vezanim za ove teme.

KOMPARATIVNA PREDNOST

NFI pokazuje orijentaciju organizacije ka održivosti te transparentnosti, što je komparativna prednost u odnosu na druge koji nemaju NF izvještaj

KUPCI

Prema različitim dostupnim globalnim istraživanjima kupci sve snažnije očekuju da pored ekonomske poduzetnici stvaraju i društvenu vrijednost te štite okoliš.

OD CRNE DO PROZIRNE KUTIJE

Okolina kao i čimbenici koji je određuju mijenjaju .

Nužan rad na dizanju svijesti o važnosti povezanosti s ciljevima održivog razvoja

Sedamnaest globanih ciljeva za održivi razvoj (Sustainable Development Goals, SDGs), poznati i kao Globalni ciljevi, univerzalni su ciljevi i pokazatelji za koje se očekuje da će ih članice Ujedinjenih naroda koristiti u kreiranju svojih programa i politika u sljedećih petnaest godina.

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA SU:

- transformacijski plan djelovanja za ljude, planet i prosperitet
- skup ambicioznih ciljeva koji se mogu koristiti za praćenje napretka prema Agendi 2030
- snažan poziv poslovnom sektoru kao pokretaču promjena i razvoja

Od ukupnog broja predanih izvješća, samo 18% poduzetnika se izjasnilo da im je poslovanje povezano s ciljevima održivog razvoja.

Vrste izvješća uključenih u analizu

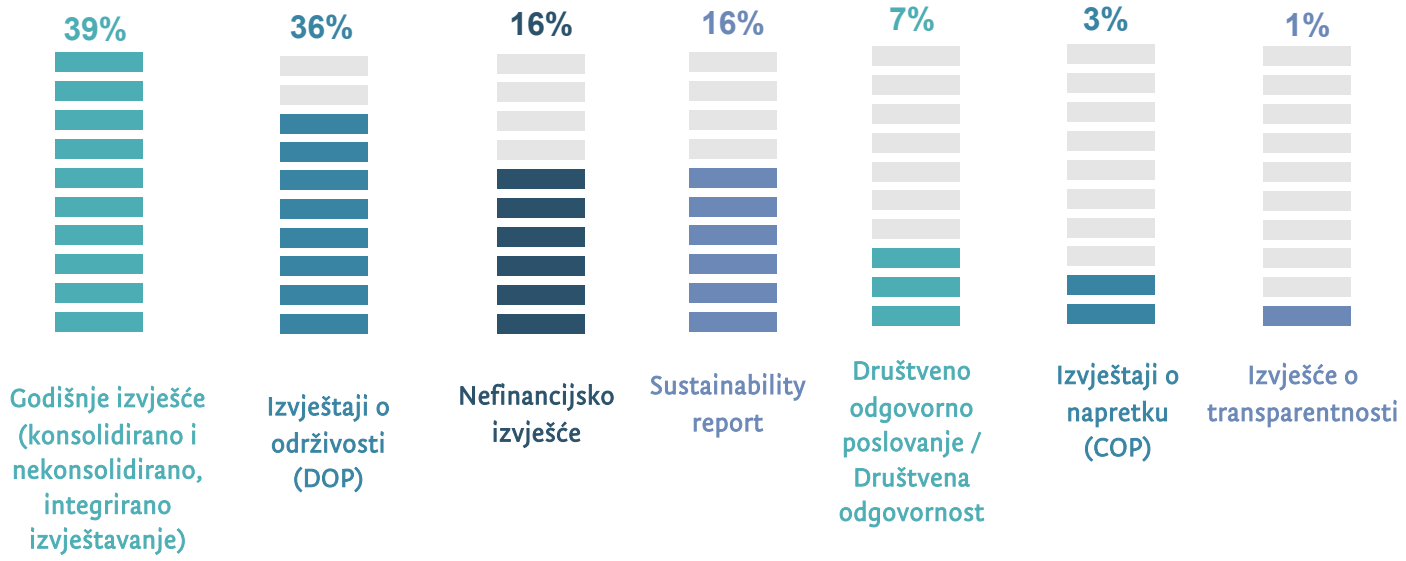

Svjetski trendovi pokazuju trend povezivanje izvješćivanja u jednu integriranu cjelinu kroz godišnja integrirana izvješća.

Okvir za nefinancijsko izvješćivanje

Najveći broj poduzetnika obveznika nefinancijskog izvješćivanja objavilo je izvješće oslanjajući se na GRI standarde kao okvir za nefinancijsko izvješćivanje.

Global reporting initiative (GRI) standardi predstavljaju međunarodno najrašireniji okvir za sastavljanje nefinancijskih izvještaja, a karakterizira ih definirana struktura izvještavanja, jasni zahtjevi te jednostavan jezik izvješćivanja.
Od 1.srpnja 2018. svi poduzetnici koji koriste okvir za NFI trebala preći na GRI standard izvješćivanja. Poduzetnici koji se naslanjaju na GRI G4 okvir prešla su na GRI Standard nefinancijskog izvješćivanja u 2018. godini.

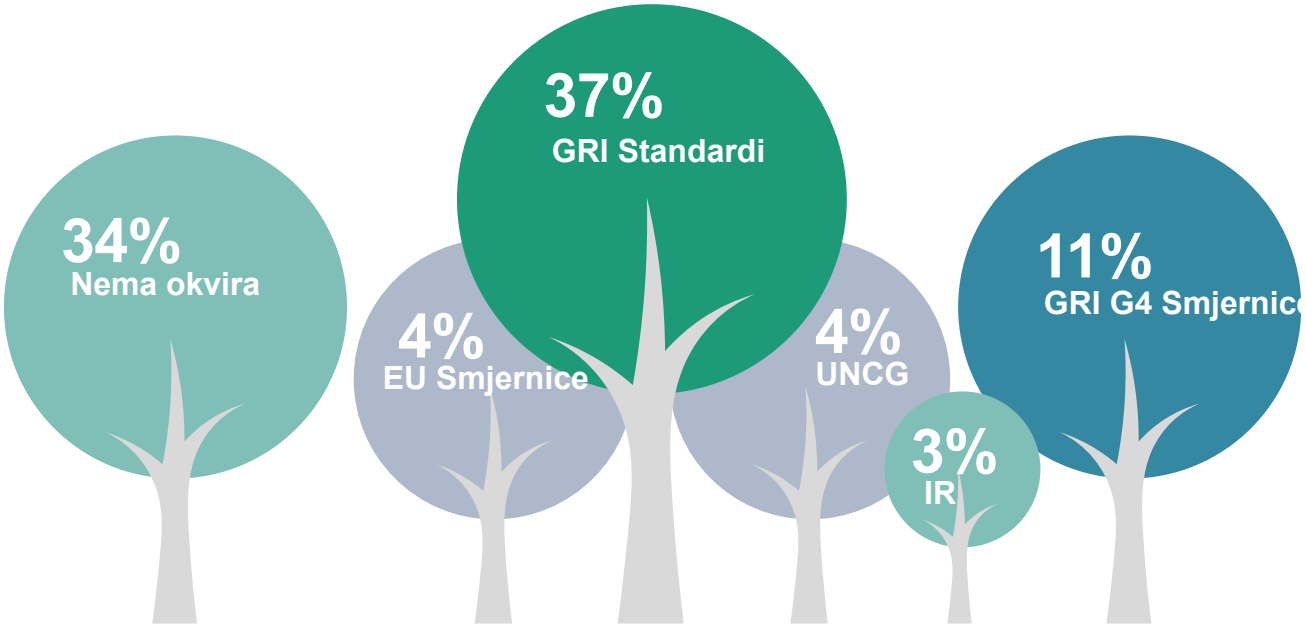

34% poduzetnika koji ne primjenjuje okvir za nefinancijsko izvješćivanje te je prosječni broj stranica izvještaja 16.

Poduzetnicima koja primjenjuju okvir za nefinancijsko izvješćivanje (GRI G4, GRI standardi, UNGC, EU Smjernice za nefinancijsko izvješćivanje) prosječni broj stranica izvješća je 40.

Analiza pokrivenosti zakonski propisanog sadržaja nefinancijskog izvješća

OPIS POSLOVNOG MODELA

Koliko je poduzetnika definiralo svoj poslovni model održivog razvoja u poduzeću

REZULTATI POLITIKA

Koliko je poduzetnika opisalo rezultate provedenih politike vezane za NF pokazatelje.

OSNOVNI RIZICI POVEZANI S NF POKAZATELJIMA

Koliko je poduzetnika identificiralo i upravlja ključnim rizicima povezanim s NF pokazateljima koji mogu prouzročiti negativne učinke

OPIS POLITIKA I POSTUPAKA ANALIZE

Koliko je poduzetnika opisalo politike vezane za NF pokazatelje i postupke njihove analize u svom izvješću

NEFINANCIJSKI KLJUČNI POKAZATELJI

Koliko je poduzetnika identificiralo ključne nefinancijske pokazatelje u svom izvješću

Analiza pokrivenosti propisanog sadržaja nefinancijskog izvješća prema europskim i međunarodnim smjernicama predloženih ZOR

DIJALOG

Koliko je poduzetnika prepoznalo važnost dijaloga s interesnim stranama

MATERIJALNE TEME

Koliko je poduzetnika provelo i opisalo proces procjene materijalnih aspekata

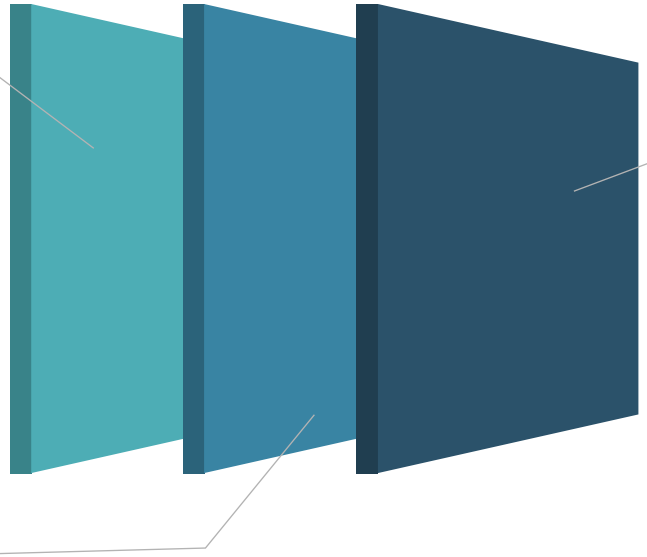

CILJEVI

Koliko je poduzetnika odredilo ciljeve za naredno razdoblje

Većina poduzetnika je u izvješću opisala politike i postupke analize te identificirala ključne nefinancijske pokazatelje

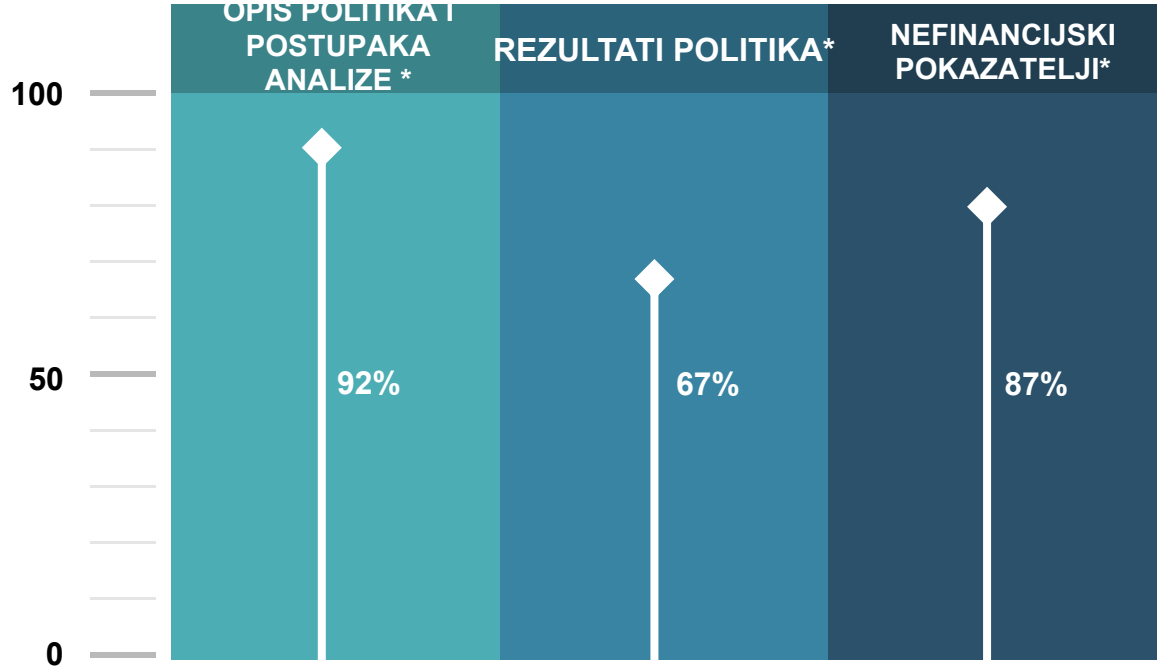

Graf: Relativni prikaz podjele poduzetnika ovisno o tome jesu li u izvještaje uključili podatke o ključnim nefinancijskim pokazateljima, opis poslovnih politika i rezultate politika

Od ukupno 74 predana nefinancijska izvješća u velikoj većini izvješća su navedeni ključni nefinancijski pokazatelji, opis poslovnih politika te rezultati politika.

Opis politika poduzetnika u vezi s ESG pokazateljima, uključujući postupke temeljite analize koje se provode.

* Sadržaj propisan zakonom

U većini izvješća nisu navedeni zadani ciljevi, opisan dijalog s dionicima u procesu određivanja sadržaja te identificirani osnovni rizici

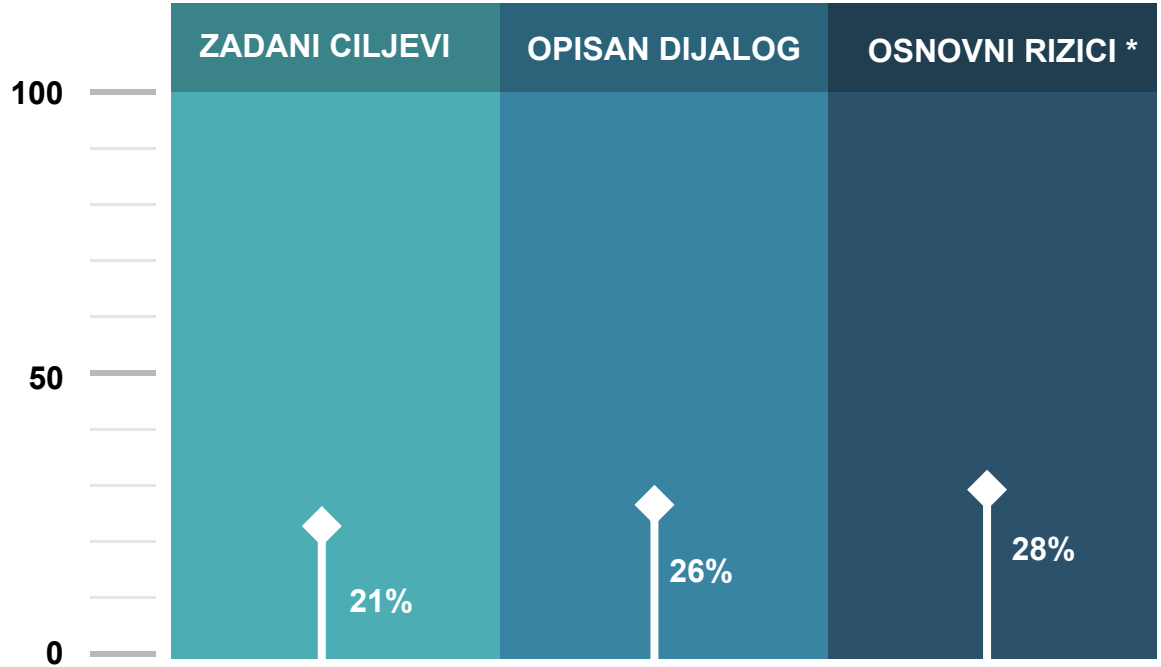

Tek manji dio poduzetnika koji su predali NFI, prepoznali su važnost postavljanja ciljeva i povezivanja poslovnog modela i rizika s kojima su svakodnevno izloženi svojim poslovanjem.

Samo 26% opisalo je provedeni dijalog s interesnim stranama u cilju definiranja sadržaja nefinancijskog izvješća.

* Sadržaj propisan zakonom

Graf: Relativni prikaz poduzeća ovisno o tome jesu li opisali dijalog s interesnim stranama kako bi definirali sadržaj izvještaja, zadali ciljeve, te identificirali rizike kojima je poduzetnik izložen.

Umjereno prepoznata važnost dijaloga sa dionicima pri oblikovanju poslovnog modela i materijalnih tema

Samo 33% poduzetnika opisalo je poslovni model za razumijevanje poslovnog razvoja i učinaka poslovanja i poslovnih procesa na društvo i okoliš.

42% poduzetnika provelo je dijalog s ključnim dionicima u cilju definiranja sadržaja nefinancijskog izvješća. Iako je samo 26% poduzetnika detaljno opisalo provedeni proces dijaloga u postupku procjene materijalnosti.

S rastom svijesti interesnih strana, očekuje se da će poduzetnici sve veći naglasak stavljati na materijalne teme i održivi poslovni model, s ciljem stvaranja dodane vrijednosti i ostvarivanje konkurentske prednosti.

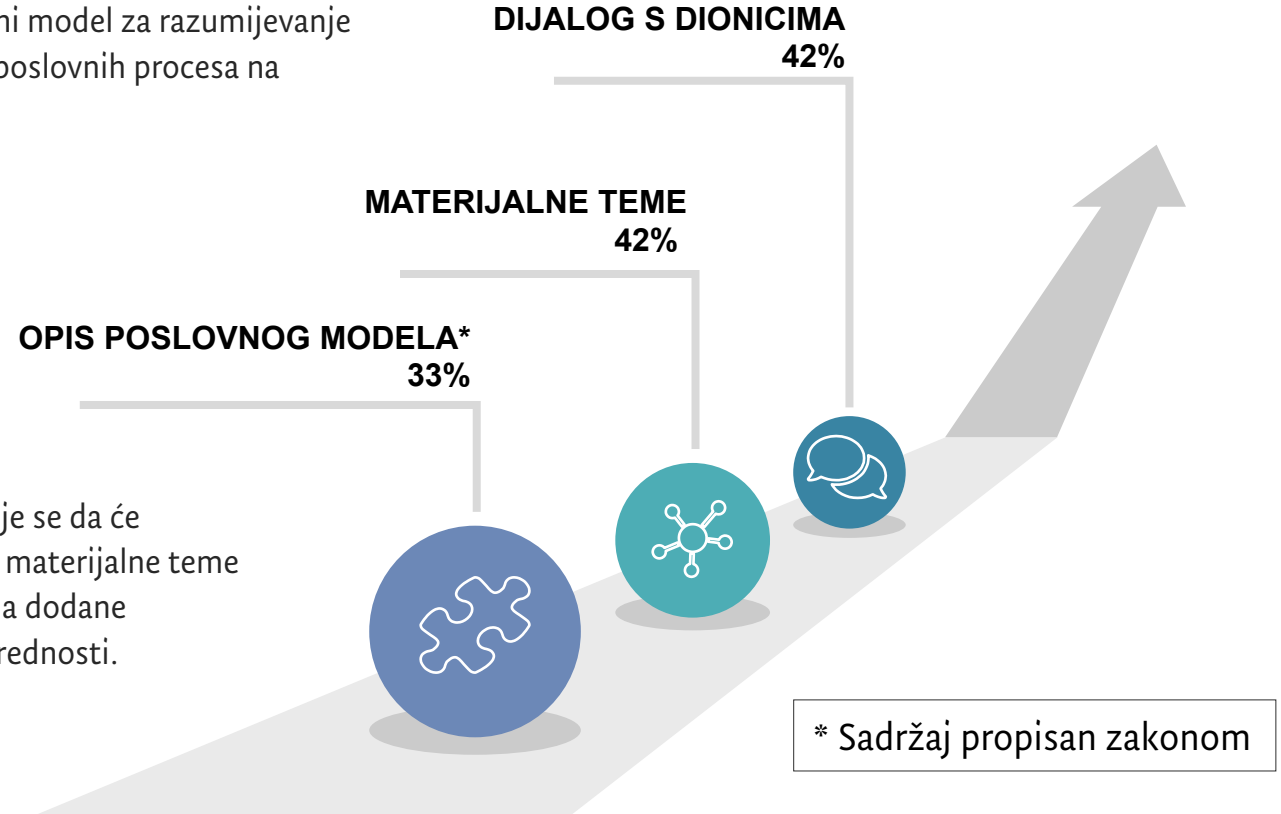

* Sadržaj propisan zakonom

Područja za napredak

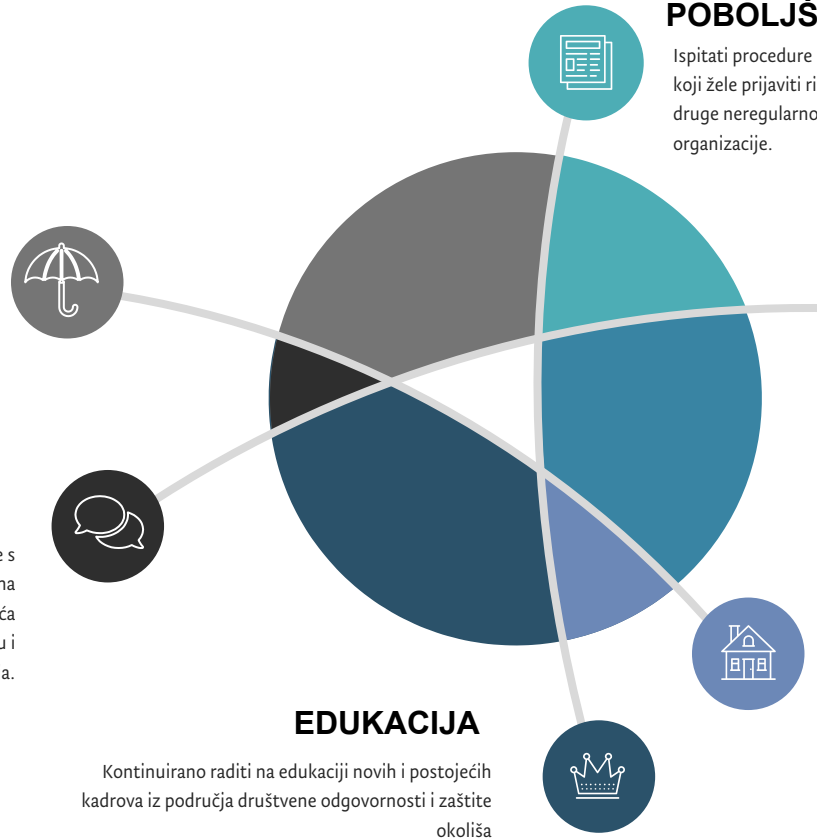

POBOLJŠANJE 'OSJETLJIVIH' PROCESA

Ispitati procedure i kanale komunikacije za pojedince koji žele prijaviti rizično ponašanje i kršenje zakona te druge neregularnosti unutar poduzetničke organizacije.

NADZOR PROCESA

Ispitati procese nadzora i kakva je uloga internih nadzornih tijela te kakav je njihov odnos s upravom.

POTICATI TRANSPARENTNOST U DJELOVANJU

Ispitati transparentno djelovanje uprave, ali i menadžera na svim organizacijskim razinama, iz perspektive njihovog odlučivanja i djelovanja u domeni utjecaja organizacije na okoliš i društvo.

EDUKACIJA

Kontinuirano raditi na edukaciji novih i postojećih kadrova iz područja društvene odgovornosti i zaštite okoliša

PRILAGOĐENA KOMUNIKACIJA S DIONICIMA

Poboljšati načine i oblike komunikacije s ključnim dionicima, posebno zaposlenicima npr. kako i koliko često poduzeća komuniciraju što točno od njih očekuju i koji je prostor/sloboda njihovog djelovanja.

MINIMIZIRANJE RIZIKA

Unaprijediti praksu praćenja značajnih unutrašnjih i vanjskih rizika povezanih sa zaštitom okoliša, društvenim utjecajem, financijama, operacijama i usklađenosti.

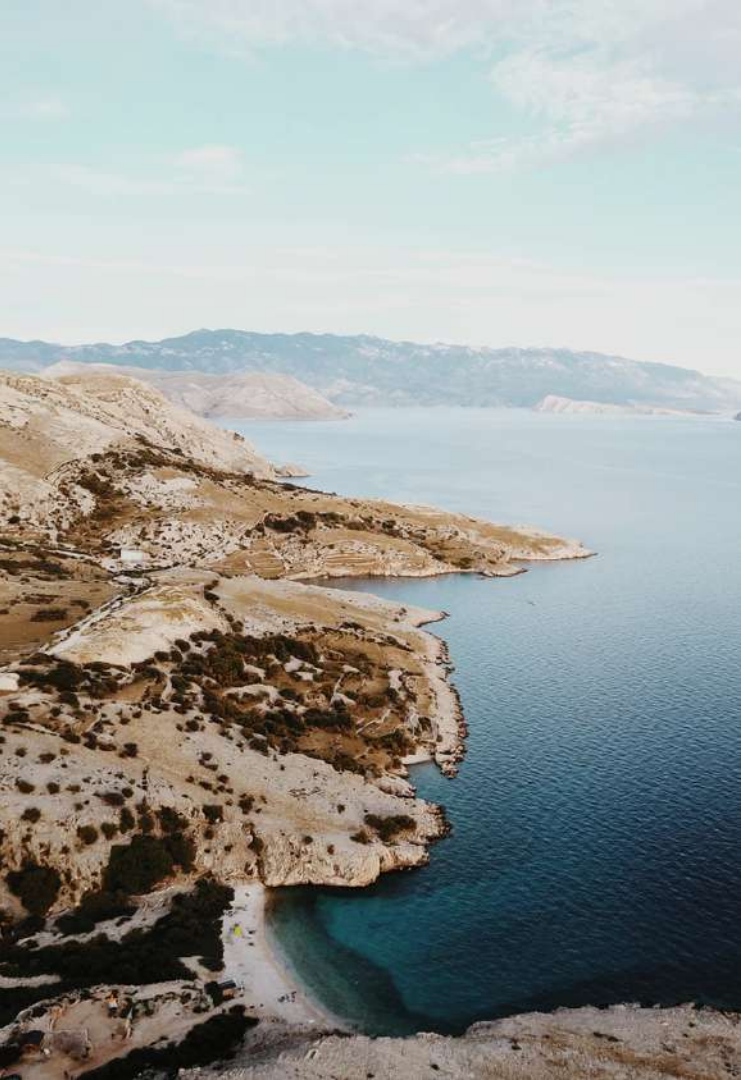

Planovi za analizu 2019. i 2020.

- Nove varijable za analizu: Analiza provjere nefinancijskih izvještaja.

- Fokus u narednom razdoblju biti će na podizanju svijesti o važnosti NFI, čime se očekuje veća kvaliteta izvještaja i povećani broj dobrovoljnih izvještaja.

- Potrebno je motivirati poduzeća na:
  - provođenje dijaloga s dionicima,
  - definiranje procesa materijalnih aspekata,
  - identifikaciju rizika s kojima je poduzeće izloženo
  - definiranje ciljeva.

Stara Baška, Hrvatska, Photo by Marc Doucakis on Unsplash

Ograde

- U studiju nisu uključena društva u postupcima likvidacije, stečaja ili ostalim sličnim postupcima.

- Nisu uključeni poduzetnici koji FINI radi javne objave nisu dostavili dokumentaciju iz članka 30. stavaka 2., 3. i 4. Zakona o računovodstvu.

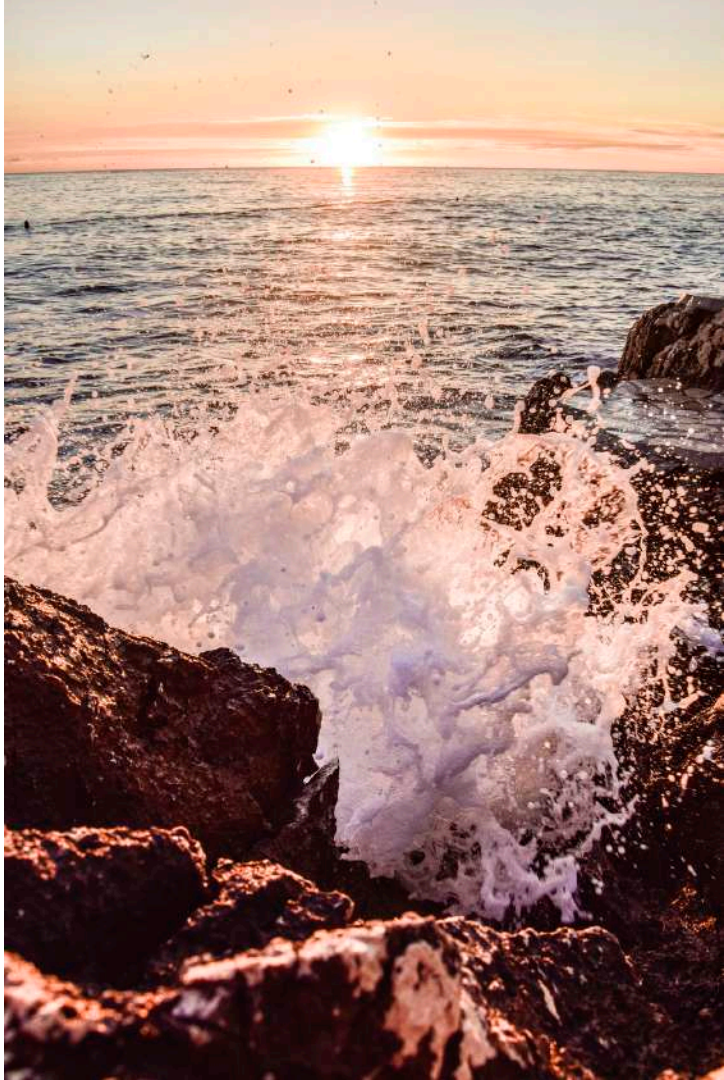

Rovinj, Photo by Tabea Damm on Unsplash